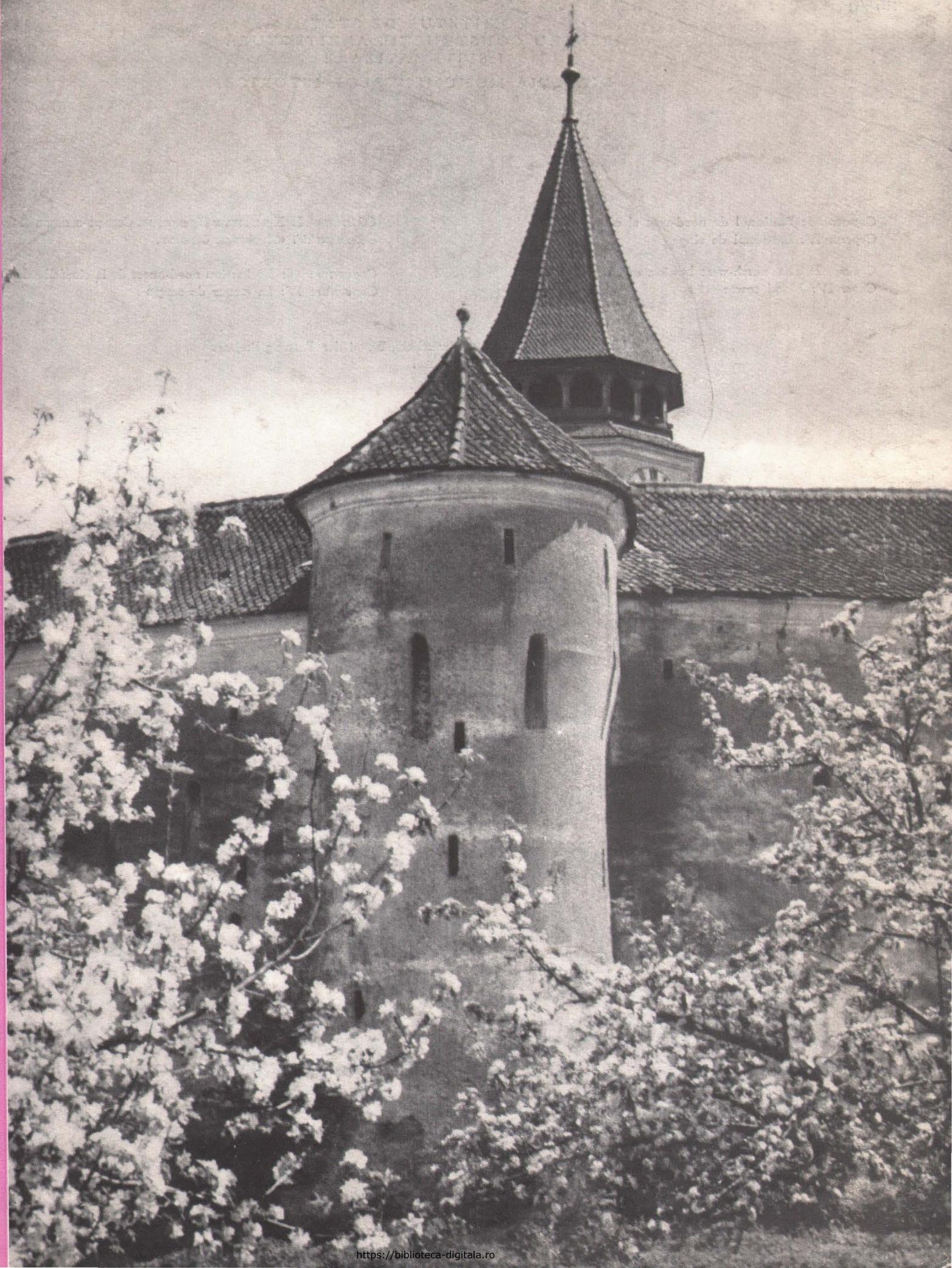

7446

CETATEA ȚĂRăNEASCĂ DIN PREJMER

COMITETUL DE STAT
PENTRU CONSTRUCȚII, ARHITECTURĂ
ȘI SISTEMATIZARE
DIRECTIA MONUMENTELOR ISTORICE

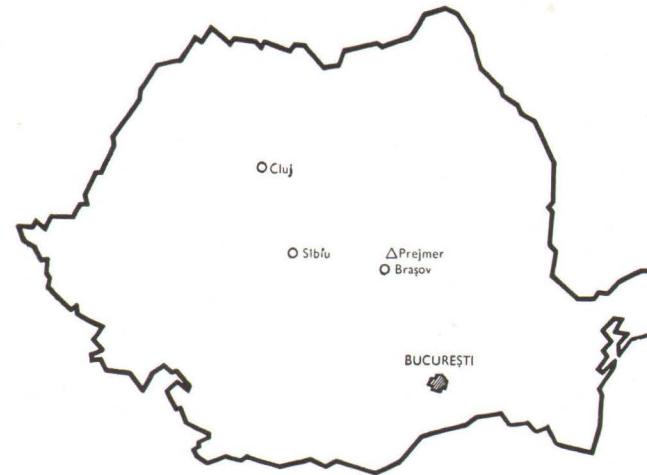
Coperta I: Bastionul de nord-vest al cetății Prejmer
Coperta IV: Bastionul de sânge

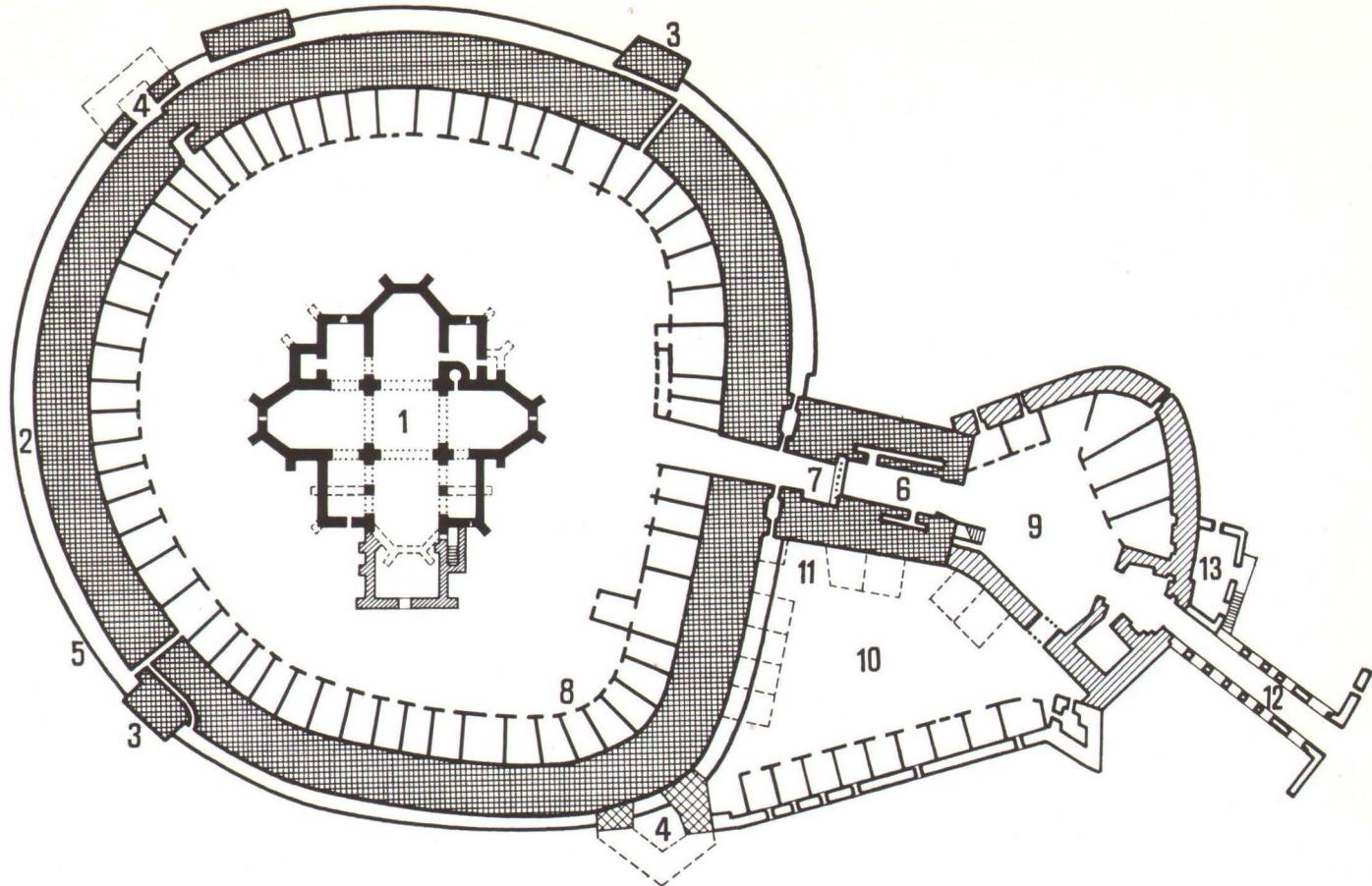
Cover I: The north-west bastion of Prejmer fortress
Cover IV: Blood tower

Обложка I. Крепость в Прежмере. Северо-западный бастион.
Обложка IV. «Кровавая башня».

Couverture I: Le bastion nord-ouest de la citadelle de Prejmer
Couverture IV: La «tour de sang»

Umschlagseite I: Die nordwestliche Bastei der Festung Prejmer
Umschlagseite IV: Die Blutbastei

- Iun. 1446.
1. Biserica
2. Zidul de apărare
3. Bastioane
4. Bastioane prăbușite
5. Zidul de protecție
6. Turnul porții
7. Hersa
8. Încăperi destinate proviziilor și adăpostirii locuitorilor, pe 3 și 4 nivele
9. Curtea primăriei
10. Curtea brutarilor
11. Construcții demolate
12. Galeria de acces în cetate
13. Locuință paznic

1. The church
2. Defence rampart
3. Bastions
4. Site of former bastions
5. Protection rampart
6. Gate tower
7. Portcullis
8. Rooms for provisions and for sheltering the inhabitants, built on three and four levels
9. Townhall courtyard
10. Bakers' courtyard
11. Site of former constructions
12. Access gallery to the fortress
13. Guard's house

1. Церковь
2. Оборонительная стена
3. Бастоны
4. Развалившиеся бастоны
5. Защитная стена
6. Башня над воротами
7. Железная решетка
8. Помещения в 3 и 4 ярусах, предназначенные для съестных припасов и для укрытия жителей.
9. «Двор примэрии»
10. «Двор пекарей»
11. Снесенные постройки
12. Входная галерея в крепость
13. Жилище для сторожа

1. L'église
2. Le mur de défense
3. Bastions
4. Bastions en ruines
5. Le mur de protection
6. La tour de la porte
7. La herse
8. Pièces destinées à recevoir les provisions et à abriter les habitants, disposées sur 3 et 4 étages
9. La « cour de la mairie »
10. La « cour des boulangers »
11. Constructions démolies
12. Galerie donnant accès à la citadelle
13. Loge du garde

1. Die Kirche
2. Verteidigungsmauer
3. Basteien
4. Eingestürzte Basteien
5. Schutzmauer
6. Der Torturm
7. Das Fallgatter
8. Vorrats- und Unterkunftskammern für die Bevölkerung — in 3 und 4 Höhenlagen
9. Der „Rathaushof“
10. Der „Bäckerhof“
11. Zerstörte Bauten
12. Zugangsgalerie zur Festung
13. Wächterwohnung

Cetățile țărănești constituie un grup de monumente originale specifice arhitecturii din sudul Transilvaniei, remarcabile prin pitorescul formelor arhitectonice și prin ingeniozitatea dispozitivelor de apărare.

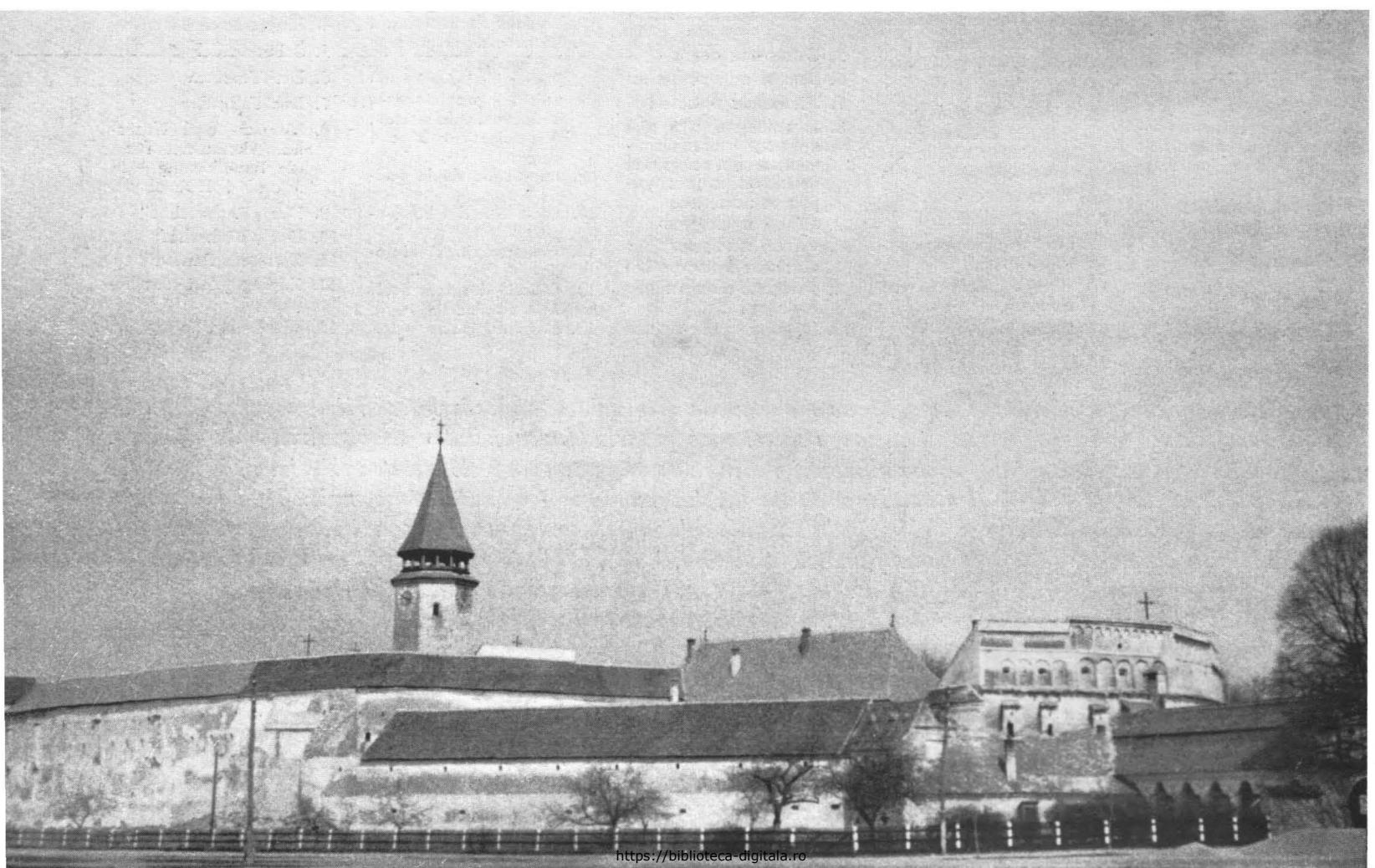
Un exemplar reprezentativ al monumentelor din această categorie este cetatea Prejmer, situată la cca. 18 km depărtare de orașul Brașov. Importanța acestui monument se datorează complexității deosebite a dispozitivelor de apărare precum și valorii arhitecturale a bisericii, componenta cea mai veche a ansamblului.

Biserica a fost clădită în a doua jumătate a secolului al XIII-lea sub influența arhitecturii ordinului călugăresc al cistercienilor, originar din Franța, ale cărui construcții au contribuit, în special în partea centrală a Europei, la realizarea tranziției de la stilul romanic la stilul gotic.

Planul bisericii din Prejmer a avut inițial forma de cruce cu brațele egale, grupate în jurul unui careu central. Brațele erau compuse fiecare dintr-o travee pătrată și o absidă poligonală cu trei laturi,

1

2

acoperite respectiv cu bolți sexpartite și tripartite. Deasupra traveei centrale — avînd actualmente o boltă în cruce — refăcută în secolul al XV-lea — se ridică un turn masiv octogonal cu balcon de lemn la ultimul nivel. În afară de utilizarea traveei pătrate în compoziția planului alte caracteristici cisterciene le constituie capelele de plan dreptunghiular amplasate între brațele crucii precum și suita de goluri circulare cu ancadramente polilobate înscrise (în cazul de față patrulobi) situate la partea superioară a zidurilor brațelor crucii.

Biserica a suferit o serie de transformări importante: prelungirea în secolul al XVI-lea a brațului de vest, care a fost în întregime acoperit cu o boltă gotică tîrzie cu rețea de nervuri ceramice, și modificarea în plan și elevație a capelelor dintre brațele crucii, în decursul secolelor al XVII-lea și al XVIII-lea, dar în ansamblu biserică a păstrat structura originară.

Complexul fortificațiilor, a căror execuție a început în secolul al XV-lea, continuându-se pînă în secolul al XVIII-lea, impresionează prin amplitudinea și masivitatea neobișnuită a proporțiilor sale. Aceasta se explică prin importanța strategică a amplasamentului cetății, situată în plin șes al Tării Bîrsei, pe drumul care leagă Brașovul cu porturile dunărene prin pasul Buzăului.

Prima etapă de construcție a cetății a comportat executarea în jurul bisericii a unui zid de apărare înalt de 14 m și lat de 4—5 m dispus pe un plan circular cu diametrul de 80 m și avînd amenajat la partea superioară, în grosimea zidului, un drum de strajă, prevăzut pe toată lungimea perimetrlui cu goluri de tragere alternate cu guri de păcură. Zidul era apărat spre exterior de patru turnuri semicirculare, între care se desfășoară un al doilea zid, concentric cu primul, mult mai redus ca înălțime și ca grosime, al cărui rol era acela de a proteja baza fortificației.

Intrarea în incintă se făcea prin turnul porții, prevăzut la parter cu o galerie boltită, lungă de 30 m, avînd două rînduri de porți și o grilă de lemn coborîtoare (hersă). Apropierea de cetate era stînjenită și de existența unui sănț cu apă, lat de 17—18 m și adinc de cca. 4 m, astăzi dispărut prin umplerea lui cu pămînt; zidul exterior nu se mai păstrează decît pe înălțime de maximum 1 m, iar din cele patru turnuri semicirculare nu mai există decît două.

A doua etapă de construcție a cetății, care are loc la sfîrșitul secolului al XV-lea și în decursul secolului al XVI-lea, a cuprins executarea a cca. 300 de încăperi în interiorul incintei, cu scopul adăpostirii locuitorilor satului și a avutului lor în vreme de primejdie. Alipite zidului principal de apărare,

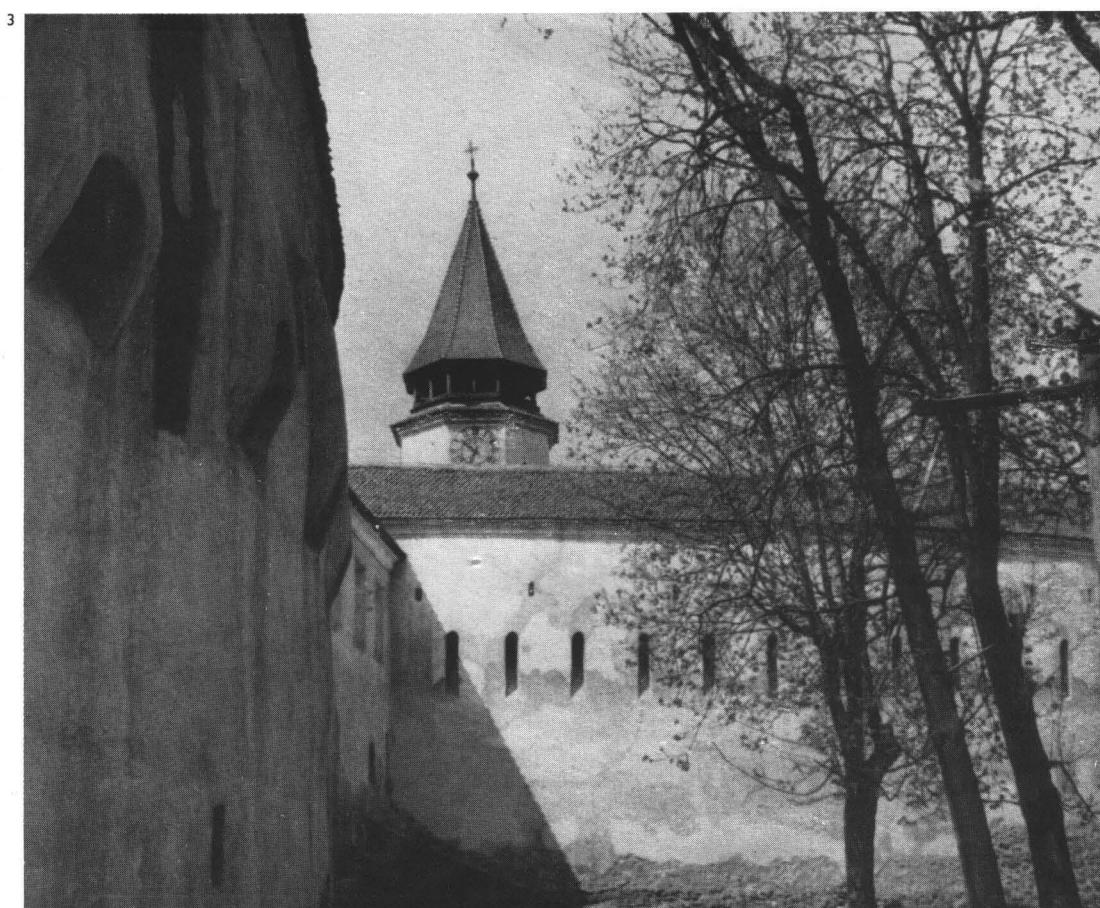
1. Intrarea în cetatea Prejmer
2. Vedere generală a cetății Prejmer
3. Latura de sud-est a cetății. În stînga „curtea primăriei”

1. Entrance to the Prejmer fortress
2. General view of Prejmer fortress
3. South-eastern part of the fortress.
On the left, the "townhall court-yard"

1. Вход в крепость Прежмер.
2. Общий вид крепости.
3. Юго-восточная сторона крепости.
Слева «двор примэрии».

1. L'entrée de la citadelle de Prejmer
2. Vue générale de la citadelle de Prejmer
3. Côté sud-est de la citadelle. A gauche: la «cour de la mairie»

1. Eingang in die Festung Prejmer
2. Gesamtansicht der Festung Prejmer
3. Südostseite der Festung. Links der „Rathaushof“

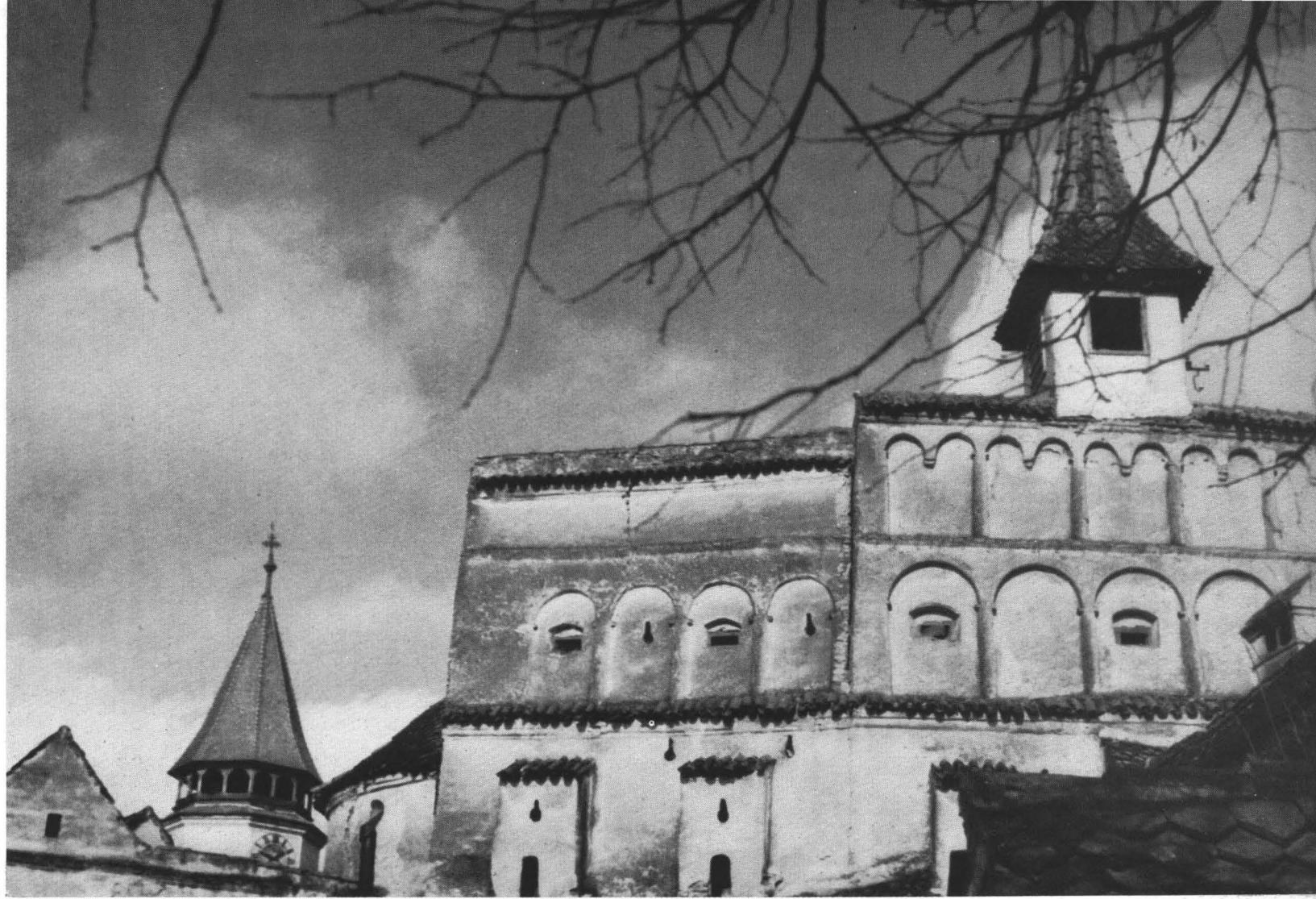

4

5

4. Latura de vest a cetății cu dispunerea elementelor active pe zidul principal
5. Vedere dinspre sud-vest. În dreapta „curtea brutarilor“ și turnul de poartă
6. Vedere a laturii de sud. Fațada „curții primăriei“ și turnul de poartă
4. Western part of the fortress, showing arrangement of active elements on the main rampart
5. South-west view. On the right, the “bakers’ courtyard” and the gate tower
6. South view. Front of the “townhall courtyard” and gate tower
4. Западная сторона крепости и размещение бойниц в главной стене.
5. Вид с юго-запада. Справа «двор пекарей» и башня над воротами.
6. Вид на южную сторону. Фасад «двора примерии» и башня над воротами.
4. Le côté ouest de la citadelle avec disposition des éléments actifs sur le mur principal
5. La citadelle vue du sud-ouest. A droite : la « cour des boulanger » et la tour dominant la porte
6. Vue du côté sud. Façade de la « cour de la mairie » et la tour dominant la porte
4. Westseite der Festung mit der Anlage der Aktivelemente an der Hauptmauer
5. Ansicht von Südwesten aus. Rechts der „Bäckerhof“ mit dem Torturm
6. Ansicht der Südseite. Fassade des „Ratshaushofes“ mit dem Torturm

6

aceste cămări sînt dispuse pe patru nivele și sînt accesibile prin scări și balcoane de lemn a căror dispoziție extrem de variată constituie unul din aspectele cele mai originale ale ansamblului.

În secolele XVI—XVII posibilitățile de apărare ale cetății Prejmer se dezvoltă prin adăugirea în partea de sud a unei noi incinte fortificate denumită mai tîrziu « curtea primăriei ». Din punct de vedere stilistic această a treia etapă de construcție se caracterizează prin decorația aplicată pe fațadele exterioare ale curții primăriei, constînd din două registre suprapuse de arcaturi oarbe. Aceste elemente reflectă influența unui procedeu de a decora fațadele, comun arhitecturii Renașterii din Transilvania și Țara Românească.

A patra etapă de construcție a cetății se desfășoară în cursul secolului al XVIII-lea. Se dublează curtea primăriei cu încăperi dispuse pe trei nivele, se adaugă o a treia incintă în zona de sud-vest a cetății, denumită « curtea brutarilor ». Tot atunci se execută o trecere acoperită în fața curții primăriei, delimitată de arcade cu factură barocă.

Privită din exterior incinta principală prezintă un volum masiv, unitar și sever, în timp ce curtea primăriei se remarcă prin grația și fantezia decorației în stil Renaștere aplicată pe fațade. Pătrunzînd în cetate, aspectul primitiv al corridorului cu arcade baroce pe care îl regăsim și în curtea primăriei, se află în puțnic contrast cu aspectul sever al lungului gang boltit de sub turnul porții, dominat de dinții amenințători ai hersei, a cărui traversare trezește un sentiment de apăsare și primejdie. Cu totul deosebită este impresia creată de spațiul curții incintei principale, care oferă privirii desfășurarea încîntătoare prin diversitatea fațadelor cu balcoane de lemn, pe care se profilează construcția sobră a bisericii cisterciene.

Restaurarea generală a cetății din Prejmer, efectuată de Direcția monumentelor istorice, între anii 1960—1963, a cuprins lucrări de consolidare a ansamblului, de degajare a tuturor elementelor importante, mascate de adăugiri ulterioare și scoaterea în evidență a etapelor de construcție, conservînd și punînd astfel în valoare unul din prețioasele monumente ale țării noastre.

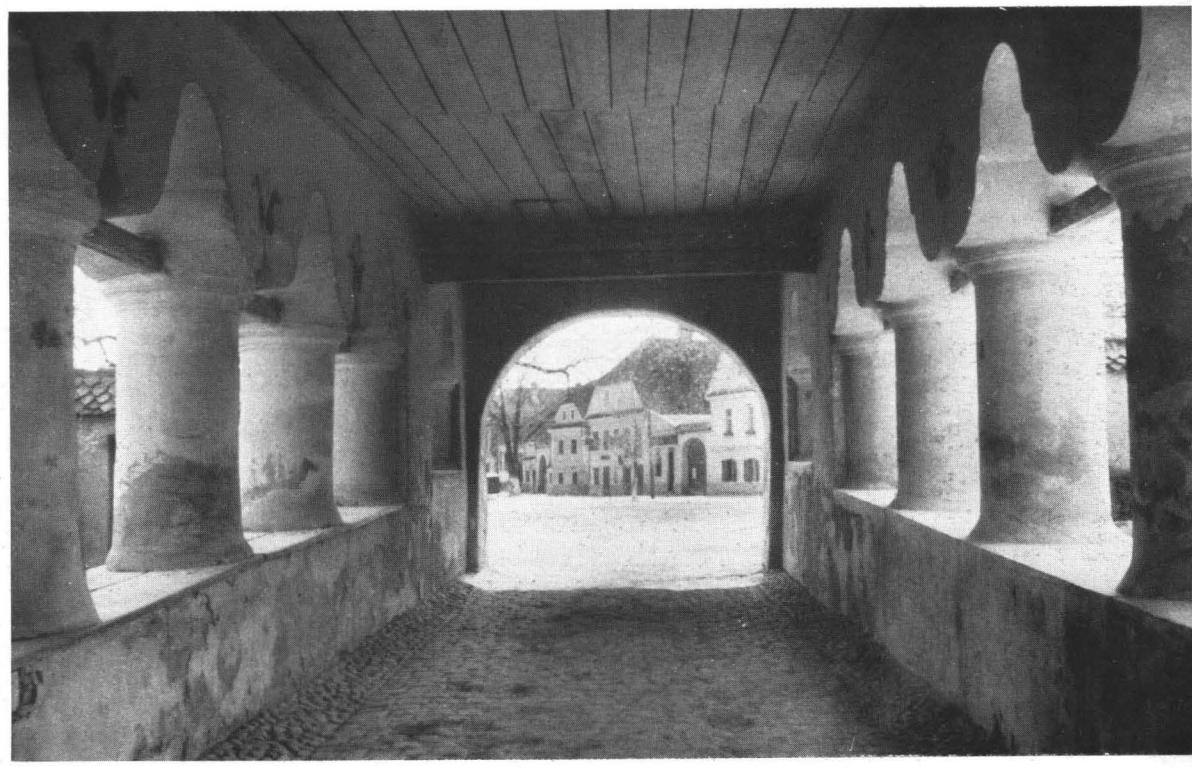

7

7. Vedere a laturii de est cu „turnul de singe”. În stînga „curtea primăriei”	7. Вид на восточную сторону и «кровавая башня». Слева «двор примэрии».
8. Curtea primăriei. În stînga drumul de strajă restaurat	8. «Двор примэрии». Слева восстановленная галерея для стражи.
9. Galeria de acces în cetate	9. Входная галерея в крепость.
10. Gangul boltit al turnului principal și hersa	10. Сводчатый коридор главной башни и железная решетка.
7. East view, showing the “Blood tower”. On the left, the “townhall courtyard”	7. Vue du côté est avec la «tour de sang». A gauche : la «cour de la mairie»
8. Townhall courtyard. On the left, the restored sentry path	8. La «cour de la mairie». A gauche : le chemin de ronde restauré
9. Acess gallery to the fortress	9. La galerie donnant accès à la citadelle
10. Vaulted gallery through the main tower and the portcullis	10. Le passage à voûte de la tour principale et la herse

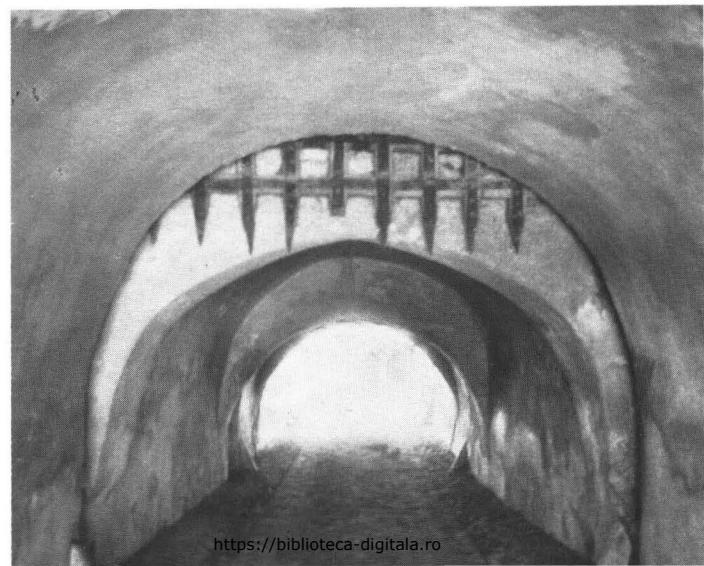

8

9

10

7. Ansicht der Ostseite mit dem „Bluttturm“. Links der „Rathaushof“

8. Der „Rathaushof“. Links der restaurierte Wächterweg

9. Zugangsgalerie zur Festung

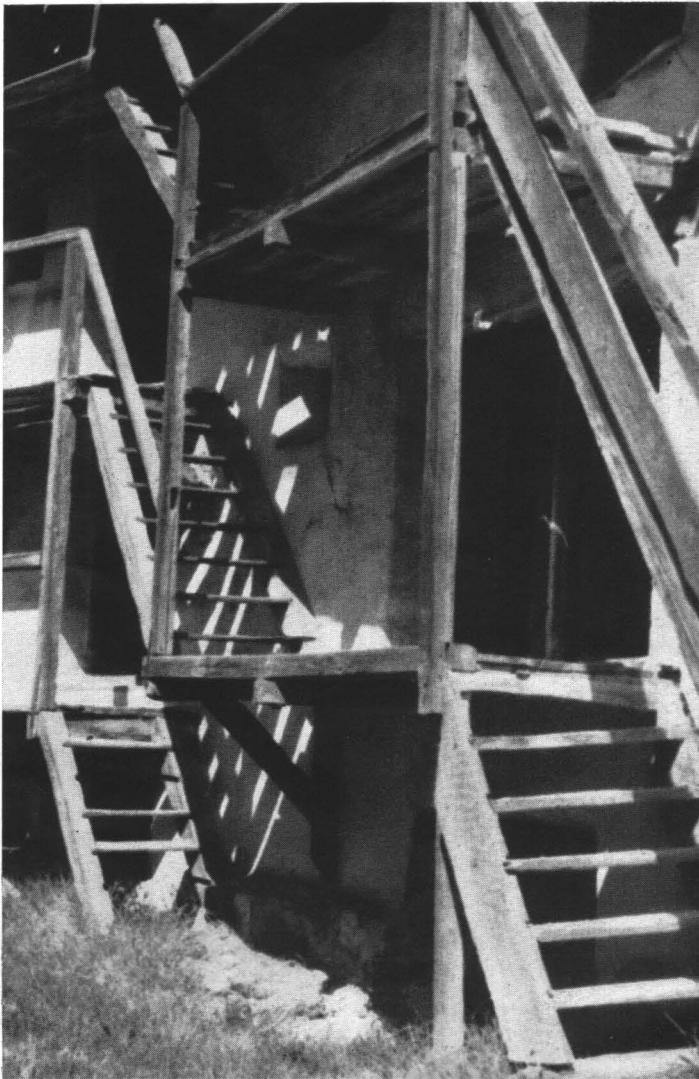
10. Der Gewölbegang des Hauptturms und das Fallgatter

13

14

11. Latura de sud a incintei principale
 12. Vedere interioară a laturii de vest a „curții brutarilor“
 13. Latura de nord-vest a incintei principale
 14. Scări de acces la cămările de provizie și adăpostire

11. The southern part of the main enclosure
 12. West side view of the “bakers’ courtyard”
 13. North-western side of the main enclosure
 14. Stairway leading to the living quarters and provision rooms

11. Южная сторона главной ограды.
 12. Внутренний вид западной стороны «двора пекарей».
 13. Северо-западная сторона главной ограды.
 14. Лестница для подступа к кладовым с припасами и к укрытиям.

11. Côté sud de l’enceinte principale
 12. Vue intérieure du côté ouest de la « cour des boulanger »
 13. Côté nord-ouest de l’enceinte principale
 14. Escalier menant aux pièces destinées à recevoir les provisions et à servir d’abri.

11. Südseite des Hauptinnenhofs
 12. Innenansicht der Westseite des Bäckerhofs
 13. Nordwestseite des Hauptwalls
 14. Zugangsstufen zu den Vorrats- und Unterkunftskammern

The fortifications of the peasant fortress of Prejmer were erected between the 15th and 18th centuries, encircling the church built in the 13th century under the influence of the Cistercian architecture.

The first fortified enclosure was built around the church in the 15th century; it comprised a circular defence rampart, with a sentry-path on the top, as well as four semi-circular towers, and a second and smaller wall, concentric with the main rampart. During the 16th century, about 300 rooms, meant to serve as shelters for the population, were built on four levels, on the inside of the enclosing rampart.

During the 16th–18th centuries, a second fortified enclosure was built in front of the gate tower; it was called the “Townhall Courtyard” and its outer face was adorned with arches in the style of the Renaissance.

During the 18th century, a third enclosure, called the “Bakers’ Court-yard”, was added to the fortified ensemble, and a gallery with baroque arcades was built in front of the “Townhall Courtyard”.

The Prejmer ensemble was restored by the Board of Historical Monuments between 1960 and 1963, when large-scale work was carried out with a view to preserving and setting off one of the most interesting historical monuments of Rumania.

Комплекс укреплений крестьянской крепости в Прежмере был сооружен в XV—XVIII вв., в который входила и церковь, построенная в XIII в.

Первая оборонительная ограда вокруг церкви была построена в XV в. и состояла из круглой защитной стены, четырех полуциркульных башен и одной башни над воротами; в верхней части стены имелась галерея для стражи. Между полуциркульными башнями существовала вторая стена меньших размеров. В XVI в. с внутренней стороны оборонительной ограды было пристроено 300 помещений в четыре яруса, предназначенных для укрытия населения села.

В XVI—XVII вв. перед башней над воротами была воздвигнута вторая оборонительная ограда, названная «двором примэрии», внешние фасады которой украшены рядом арок в стиле эпохи Возрождения.

В XVIII в. комплекс пополнился третьей оградой, названной «двором пекарей», а перед «двором примэрии» построен коридор с арками в барочном стиле.

Ансамбль в Прежмере был реставрирован в 1960—1963 гг. Управлением исторических памятников.

Комплексные реставрационные работы проводились с целью выявления и сохранения одного из достопримечательных исторических памятников, находящихся на территории Румынии.

15. Turnul octogonal al bisericii
16. Brațul de vest al bisericii
17. Brațul de sud al bisericii în timpul restaurării

15. Octagonal church-tower
16. West flank of the church
17. South flank of the church during restoration

15. Восьмигранная церковная башня.
16. Западное крыло церкви.
17. Южное крыло церкви во время реставрации.

15. Tour octogonale de l'église
16. Le flanc ouest de l'église
17. Le flanc sud de l'église pendant la restauration

15. Der Oktogonalturm der Kirche
16. Westflügel der Kirche
17. Südflügel der Kirche während der Restaurierungsarbeiten

16

17

18

18. Bolta gotică cu nervuri ceramice
 19. Boltă sexpartită
 20. Vedere interioară a corului
 21. Piatră funerară din biserică (1692)

18. Gothic vault with ceramic ribs
 19. Sextpartite vault
 20. Inside view of choir
 21. Tombstone in the church (1692)

18. Готический свод с нервюрами из керамики.
 19. Шестигранный свод.
 20. Внутренний вид хоров.
 21. Надгробная плита в церкви (1692).

18. Voûte gothique à nervures en céramique
 19. Voûte sexpartite
 20. Vue intérieure du Chœur
 21. Stèle funéraire à l'intérieur de l'église (1692)

18. Das gotische Gewölbe mit Keramik einlagen
 19. Das sechsteilige Gewölbe
 20. Innenansicht des Chors
 21. Grabstein in der Kirche (1692)

Le complexe des fortifications de la citadelle paysanne de Prejmer a été réalisé au cours des XVe–XVIIIe siècles. Il comprend dans son enceinte l'église édifiée au XIIIe siècle, en pleine influence de l'architecture cistercienne.

La première enceinte fortifiée a été construite autour de l'église au XVe siècle. Elle se compose d'un mur de défense pourvu d'un chemin de ronde dans sa partie supérieure. Ce mur est lui-même disposé sur un plan circulaire et il est pourvu de quatre tours semi-circulaires et d'une tour qui domine la porte. Il existait, entre les tours semi-circulaires, un second mur de dimensions plus réduites et concentrique avec le premier. Au XVIe siècle, environ 300 cellules ont été bâties tout contre la partie intérieure du mur d'enceinte ; elles étaient disposées sur 4 étages et destinées à abriter la population du village.

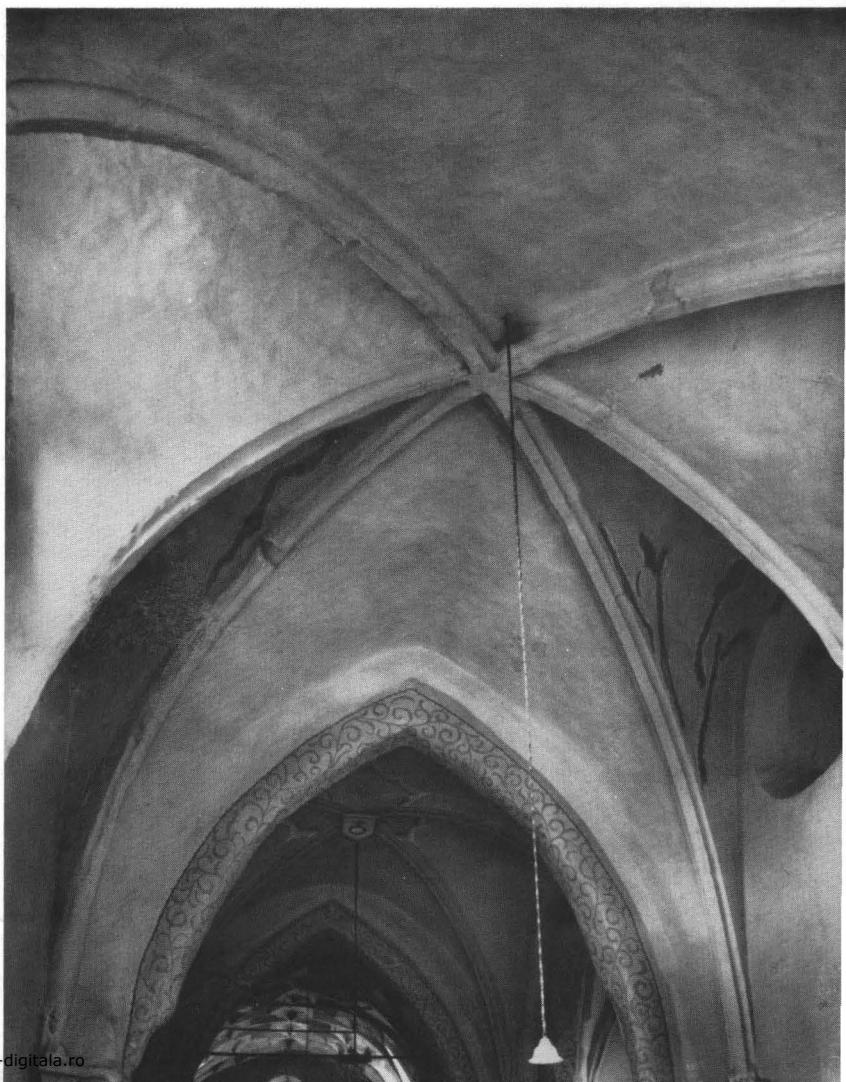
Une deuxième enceinte fortifiée, dénommée « cour de la mairie » et dont les façades extérieures sont décorées d'arcatures dans le style Renaissance, a été construite aux XVIe et XVIIe siècles devant la tour qui domine l'entrée.

Enfin, une troisième enceinte nommée « cour des boulangers » a été ajoutée à l'ensemble au XVIIIe siècle, et un corridor à arcades dans le style baroque a été construit devant la « cour de la mairie ».

L'ensemble de Prejmer a été restauré en 1960–1963 par les soins de la Direction des Monuments historiques.

Les travaux complexes de restauration ont poursuivi la conservation et la mise en valeur de l'un des plus précieux monuments historiques du territoire de la Roumanie.

19

Der Befestigungskomplex der Bauernburg in Prejmer entwickelte sich zwischen dem 15. und 18. Jahrhundert und umfaßt im Innern eine Kirche, die im 13. Jahrhundert unter dem Einfluß der Zisterzienser Architektur erbaut wurde.

Der erste befestigte Innenhof wurde im 15. Jahrhundert rings um die Kirche errichtet und besteht aus einer Verteidigungsmauer mit einem Weg für die Wache am Oberteil; die Mauer ist kreisförmig angelegt und mit vier halbkreisförmigen Türmen und einem Torturm versehen. Zwischen den halbkreisförmigen Türmen zog sich eine zweite kleinere Mauer hin, konzentrisch zur Hauptmauer gelegen. Im 16. Jahrhundert wurden an der Innenwand der Umwallung nahezu 300 Kammern in vier Höhenlagen hinzugebaut, die zur Beherbergung der Bevölkerung bestimmt waren.

Im 16. und 17. Jahrhundert wurde vor dem Torturm eine zweite Umwallung — „Rathaushof“ genannt — errichtet, dessen Außenfassaden mit Bogen im Renaissancestil verziert sind.

Im 18. Jahrhundert erhielt der Komplex eine dritte Umwallung, „Bäckerhof“ genannt, und vor dem Rathaushof wurde noch ein Bogengang im Barockstil hinzugebaut.

In den Jahren 1960—1963 wurden die Baulichkeiten in Prejmer seitens der Direktion für historische Baudenkmäler einer Restaurierung unterzogen.

Die komplexen Restaurierungsarbeiten verfolgten den Zweck, eines der kostbarsten historischen Denkmäler auf dem Gebiete Rumäniens zu bewahren und seinen Wert ins richtige Licht zu setzen.

20

21

HO

